

ARXIV DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

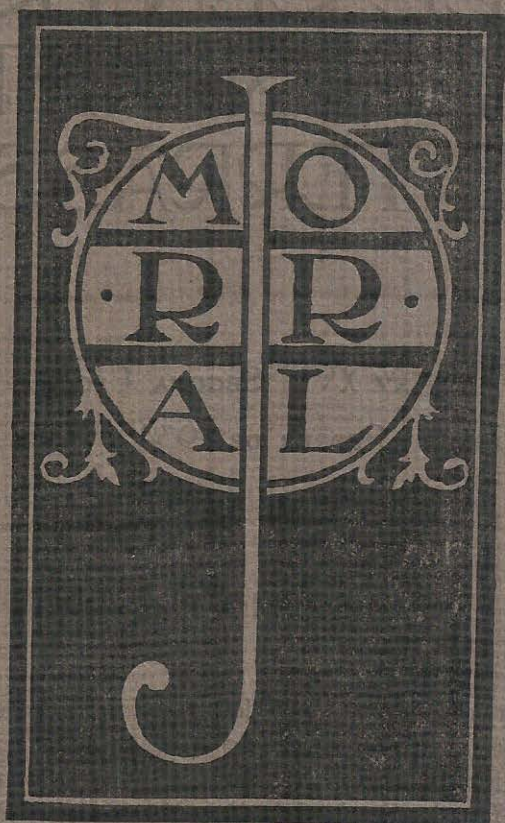
ANY XVI - SEGONA EPOCA

GENBR - FEBRER DE 1934 :: N.º 87

SUMARI:

TEXT: D'excursionisme. — Visió del que fou la imatgeria popular a Catalunya (Conferència donada pel nostre President en la Sessió inaugural del present Curs). — L'excursionisme-esport, per *I. S.* — La Diada dels Reis Màgics, per *R. de la Galera*. — Crònica. — Excursions Oficials i Conferències.

GRAVATS: Estampa catalana gravada a l'aram per Fra Francesc Domènec, l'any 1488. (Arxiu de la Biblioteca Nacional (Madrid). — Aspecte del nostre saló d'actes durant l'Exposició d'Imatgeria Popular, del senyor M. Galí. Un altre detall de l'Exposició d'Imatgeria Popular. Clixés, *Manuel Astals*. — N.º 1, Sant Cristòfol, gravat l'any 1423. — N.º 2, Estampa valenciana gravada l'any 1498.

M. ABAD RIBERA

Pues i Lliços per a Teixits - Extens assortit en Pues de Lloguer
Filferros de totes classes - Enreixats metàl·lics - Laminació
en fred de cercols per a embalatges i altres indústries

CARRETERA MARTORELL, 29

TELÈFON, 2105

TOT

ho trobareu als
Magatzems
Populars

Sant Pere, 40 - Raval, 50

MAGATZEMS DE MOBLES
de tots els estils i preus

ENTRADA LLIURE

3, SANT PAU, 3

Pressupostos gratis, sens compromís

NUVIS: No deixeu de visitar-me
si us agrada l'estalvi

CASA LLUGANY

SANT PERE. 39

MATALASSERIA

::

ARTICLES D'ESPORT

ASSEGURANCES
CAPELLA

VIDA
INCENDIS
ACCIDENTS
MARITIMS
ROBATORIS

etc., etc.

St. Leopold, 98
Telèfon, 1439

CALDERERIA

Josep Olivé

Bartomeu Amat, 93 - 95
i Transversal, 242-244-246
Telèfon, 2399 TERRASSA

Sol·liciteu pressupostos sense compromís, per projectes, montures de Tintoreria i Calefacció, Bombes de totes classes i quants treballs siguin relacionats a la Caldereria

Vda. de G. Llargués

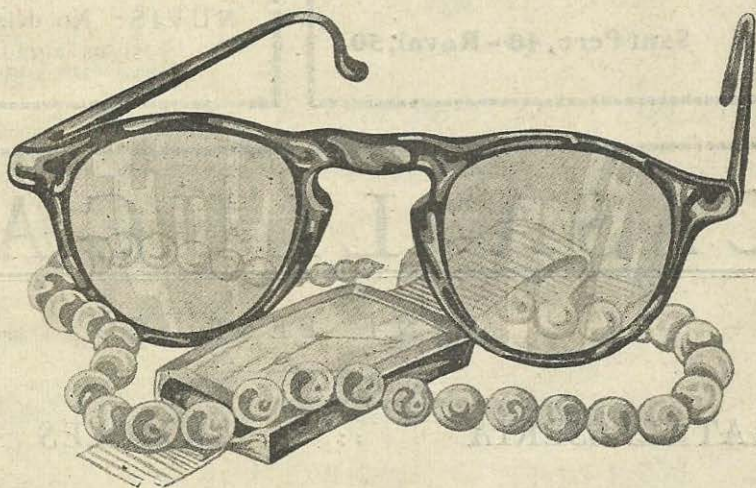
Joieria

Optica

Rellot-

geria

Pont-vella, 18
TERRASSA

ARXIV

DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

ANY XVI
Segona època
GENER - FEBRER 1934
NÚM. 87

D'EXCURSIONISME

SEMPRE hem cregut que l'excursionisme és quelcom elevat i necessari per a millorar-nos. Ell ens mena gradualment per la ruta normal i harmònica de la vida, envers les múltiples i variades meravelles que ens envolten. Obliga joiosament a desenvolupar bona part de les nostres més sanes aspiracions, alhora que ens mostra els mals viarany i ens sadolla de tranquil·la conformació.

Quan hom es dona compte que les immenses i riques deus de l'excursionisme li han entrat per les portelles dels ulls, dels narius i les orelles i li han tocat el cor, tot seguit se li desperta la meditació, i, a mesura que aquesta s'eixampla i asserena, es desentumeixen i plomen les ales de l'esperit, que, en aixecar el vol, posen l'ésser humà en estat completament normal.

No ens ofendran mai, els que tal vegada ignorant les nostres maneres de pensar i veure les coses, intentin situar-nos en lloc fals.

Fóra pueril, intentar comprometre una entitat exclusivament excursionista, barrejant-la amb la política.

Els vers excursionistes, sigui quin sigui llur color polític, conviuen amorosament entre la família excursionista. I no seria cap cosa de l'altre món, que dintre d'aquesta germanor, hi hagués la selecció d'aquells colors.

Haveu meditat alguna vegada què significa un estol d'excursionistes — de tots els colors polítics, — divagant agermanats en plena natura?

VISIÓ DEL QUE FOU LA IMATGERIA POPULAR A CATALUNYA

Conferència donada pel nostre President en la Sessió inaugural del present Curs.

Senyores, senyors, amics i consocis estimats: Més que per espontània voluntat, empès pels volguts companys de Junta d'aquest Centre, em veig obligat, amb la present dissertació, a obrir el cicle de conferències que per aquest curs hem organitzat, seguint el lloable costum establert des de fa alguns anys.

Com podia negar-m'hi? Si per una part el càrrec i el compromís obliga, per l'altra l'estima que sento per aquesta casa i per les seves coses i per l'esperit que sortosament hi aleteja encara, el qual informa la seva vida, ha fet que m'atrevis a atendre aquell prec i no hagi sabut negar-me a prestar-hi la meua modesta col·laboració.

Perdoneu, per endavant, si a l'acabar la meua dissertació hi heu trobat *més suc que bruc*, més bona voluntat que encert. Quant a bona voluntat, jo us dono paraula que li he posada tota.

De què, parlar-vos, doncs, que encaixi amb l'excursionisme o amb alguna de les seves múltiples manifestacions? Degut a les meves aficions de recerca, no se m'acut parlar-vos d'altra cosa que de folklore, d'aquesta branca de l'excursionisme dissortadament gairebé oblidada i que fou la que va contribuir, d'una manera remarcable, al desvetllament espiritual de la nostra terra. En els inicis de la renaixença fou el folklore, amb les seves múltiples manifestacions, el que va despertar l'ànima i l'esperit de Catalunya, el qual estava gairebé del tot mort.

Qui pot negar la tasca realitzada en aquest sentit pel gran Milà i Fontanals, Mossen Cinto, Marian Aguiló, Bertran i Bros, Alió, Vidal i Valenciano, Rubió, Maspons, Pelai Brits, Farnés, Cels Gomis, i tants i tants d'altres.

Foren aquests els que fundaren, l'any 1876, la primera entitat excursionista de Catalunya, amb el nom d'Associació Catalanista d'Excursions Científiques i Literàries, precursora de l'actual Centre Excursionista de Catalunya. Cal llegir les seves publicacions i veureu la importància que donaven al recull de tradicions, dites, rondalles, cançons, llegendes, etc., en una paraula, anaven a cercar i a retrobar l'ànima del poble, perquè, senyors, folklore, paraula uni-

versal i d'una gran complexitat de modalitats, vol dir tot això, *el saber del poble*, la ciència popular. Té, doncs, el folklore, un valor documental incalculable que el fan poderós auxiliar per a la fixació del caràcter ètic, històric i religiós d'un poble.

Corroborant ço que acabo de dir-vos, el venerable artista, pulcre literat i poeta, N'Apeles Mestres, diu en el pròleg del seu llibre de recent publicació, «Llegendes i tradicions del Montseny», l'alt concepte que hem de tenir del folklore i acaba amb les següents paraules: «Els *esperits forts*, respondran que supersticions i llegendes—mentides i tot—són unes resquícies d'ignorància i credulitat inconscient i, per tant, la seva desaparició, lluny de dordre és de celebrar. No vull discutir-ho (diu). El que sé, el que afirmo, rodona-ment, és que en tot hi batega l'ànima del poble i són un preciós document per a reconstituir la història íntima del seu passat».

Fet aquest petit preàmbul, anem a l'anunciat d'aquesta dissertació, a parlar-vos d'una de les branques del folklore, de la Imatgeria Popular.

Si en totes les diverses manifestacions folklòriques podem constatar, per exemple, que algunes cançons d'allunyats i diversos països tenen una semblança amb algunes de les nostres, que algun romanç és igual al nostre, que algunes rondalles i tradicions són iguals o molt semblants a les nostres, etcètera, etc., així mateix, en la Imatgeria Popular, ens trobem que comparant moltes obres època per època, totes tenen una semblança, accentuant-se, però, en la nostra i en especial en la del segle XVIII i part del XIX, (èpoques de depressió nacional, d'estancament econòmic, d'encongiment espiritual i material de Catalunya), la seva pobresa, ingenuïtat i senzillesa, però, les quals causes fan que l'artista, el gustador de l'espontaneïtat trobi en la nostra imatgeria, a més de la franca puerilitat de l'ànima popular, un seguit de tipus peculiars i característics.

Aquests valors han fet que tots els països europeus hagin recollit i estudiat amorosament la seva imatgeria; voldria poder-vos mostrar els luxosos volums editats per Itàlia, França, Holanda, Bèlgica, etc., etc. I una prova que es dona importància a l'estudi d'aquesta branca del folklore, ho demostra el fet que a darreries d'aquest any es prepara a Berna, una exposició internacional d'art popular, en la qual, d'una manera especial, hi figurarà la imatgeria antiga. Catalunya en té una de pròpia i per les notícies que tenim, sabem que hi estarà representada; hi ha molt de recollit i fins ara gairebé res de publicat. Sortosament, fa cosa d'un any, els intel·ligents folkloristes i amics Amades, Colomines i Pau Vila, han publicat dos volums dedicats a les au-

N.º 1. - Sant Cristòfol, "gravat" l'any 1423

De la col·lecció del Rillands Laibray (Manchester)

ques i als soldats de rengle, els quals no desmereixen en res, molt al contrari, dels editats als diversos països de què us he parlat. Si a algú li interessa, són aquí exposats i podrà fullejar-los.

Si el folklore té diverses branques, la imatgeria popular té també múltiples i diverses manifestacions, tota vegada que dintre d'ella hi podem incloure les estampes, goigs, auques, romanços, soldats de rengle, jocs d'infants, cèdules, ventalls, calendaris, i uns sens fi de fulles soltes.

Es impossible parlar aquí, particularment, de cada una d'aquestes manifestacions, en primer lloc, perquè seria una tasca superior als meus coneixements i per altre, enut-

jós per a vostès que tenen la gentilesa d'escoltar-me. Em concretaré, doncs, a donar-los una visió del que foren les estampes, auques i romanços.

ESTAMPES: De les variades manifestacions gràfiques de la devoció popular d'aquells temps, les estampes i els goigs són les més remarcables. Si per a apreciar el valor iconogràfic de la imatgeria popular ens hem de remuntar a aquells temps a que feia referència en els començos d'aquesta dissertació, així mateix, per al de les estampes, hem de situar-nos i fer-nos càrrec de la fe que animava a la gent humil d'aquells temps, fe que arribava al fanatisme i, perquè no dir-ho, a la superstició.

L'estampa més antiga que coneixem, és de caràcter xilogràfic, (gravat n.º 1) datada l'any 1423, representant a St. Cristòfol, amb la següent llegenda:

El que ven la imatge de Sant Cristòfol
en tal dia, no morirà de mala sort.

Aquesta era la creença de la gent d'aquell temps i per tant, no hi havia casa que no la tingués en un lloc de preferència.

Entre altres testimonis de ço que dic, ho confirma un facsimil d'un gravat del segle setzè, que he tingut a les mans, el qual representa l'Anunciació de la Verge, figurant en l'empit de la llar de casa de Maria, l'estampa d'aquest Sant.

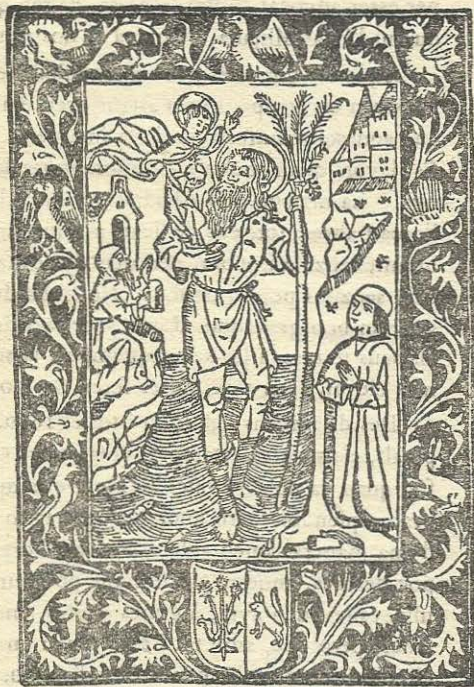
En quant a l'estampa catalana, la que sabem més antiga, és la que reproduceix En Marian Aguiló en el «Cançoneret i miracles en lahor del Psaltiri o Roser». Es tracta d'un gravat (n.º 3) a l'aram fet en 1488, per *Fra Francesc Domènec*, en *Santa Catarina de Barcelona*, representant la Verge del Roser

voltada dels misteris del rosari, la qual estampa «sembla feta a posta (diu En Marian Aguiló), per a comprovar una volta més la prioritat amb que la literatura catalana va servir-se a Espanya del gravat i de l'estampa».

Passaren temps i l'estampa més popular que trobem, és la de Santa Bàrbara, advocada contra els llamps, centelles i pedregades, estampa que també tenien la majoria de les cases, degut a la creença que, venerant aquesta Santa, quedava la casa guardada d'aquells trastorns atmosfèrics. Fins a nosaltres ha arribat encara, en cas de tempesta, aquella advocació tan popular de:

Sant Marc, Santa Creu,
Santa Bàrbara no ens deixeu.

Una altra de les estampes que es feren més populars, fou la de Sant Roc,

N.º 2. - Estampa valenciana gravada l'any 1498

per ésser advocat contra la pesta, flagell que diverses vegades i en especial durant l'Edat Mitjana, delmava la nostra terra.

Aquestes foren les que en els inicis de la imatgeria es feren més populars. Passaren els temps, i se n'estamparen d'altres i ens trobem en ple 1700, en que aquesta manifestació de la imatgeria arriba al seu més gran esplendor. Es llavors quan surten els millors gravadors al boix que ha tingut Catalunya. La nissaga dels Abadals de Moià, la Teresa Pauné, En Guasp de Mallorca i altres, tots ells dedicats a il·lustrar la imatgeria del poble, imatgeria humil, senzilla i pobra, per anar dedicada a aquella part del nostre poble humil, senzill i pobre, també. No hi ha dubte que durant aquests temps tinguérem bon gravadors al cer, sobressortint, entre altres, En Tremulles, però els seus gravats i les seves estampes, ja són una cosa superior i d'un preu més elevat, i per tant, no es feren tan populars.

Des de mitjans del 1700 i tot el 1800, influenciats per la imatgeria d'Espinalt, els nostres estampers crearen les estampes pintades a mà i per tant, fou quan va néixer l'ofici de pinta-estampes, ofici que tingué moments d'una gran esplendor, però que, a l'aplicar-lo a la imatgeria popular, degenerà d'una manera lamentable. Fou aleshores que es pintà al bac i quan es creà, poc després, aquesta pintura que podríem dir-ne bàrbara, ja que, als nostres ulls, esdevenen avui, algunes d'elles, més que pintades, estampes empastifades, però que, amb tot i això tenen unes característiques especials tant en el colorit com en la manera d'aplicar-lo.

L'estament popular d'aquell temps de decadència i quasi sense instrucció, adquiria aquestes estampes que considerava de més bon gust i més riques que les gravades solament al boix, quedant embadalit davant de les seves coloraines.

A l'iniciar-se la decadència de l'estampa popular, la feina de pintar-les era cosa reservada als aprenents; el fadrí pinta-estampes pintava la primera i reservava les altres per a l'aprenent.

Contribuí a aquesta decadència, l'avanç de les arts gràfiques, arribant-nos les estampes procedents d'Epinal, població francesa que convertí l'art d'estampar en una vertadera indústria, la qual escampà per tot arreu. A Epinal feien tiratges especials per a tots els països i en totes les llengües.

Trobant-nos ja a mitjans del segle dinovè, podem dir que l'estampa de la nostra imatgeria popular, desapareix.

(Acabarà).

L'EXCURSIONISME - ESPORT

Sovint haureu llegit en revistes i periòdics, articles que bescanten sense ben pocs miraments aquell excursionisme, exclusivament contemplatiu, que practiquen una considerable majoria d'excursionistes: *l'excursionisme-esport*.

¿Es oportú, prudent i avantatjós combatre, sense com va ni com ve, aquesta nombrosa legió de jovent que surt de ciutat tots els diumenges i corre per aquests móns de Déu, sense ni la més remota finalitat d'estudi o de perfeccionament espiritual?

Sempre he discutit que és contraproduent; i aquells bescantaments, aquelles paraules dures i ofensives, que hom espera fruitaran en pro de l'excursionisme estudiós i tradicional d'aquesta terra, obren gairebé sempre en sentit oposat, com hem tingut ocasió de comprobar-ho i alhora veiem que no s'ha guanyat una gran cosa.

Molt més oportú seria que les lletres i paraules fossin més exemplars. Demés, ¿és un mal tan perillós, l'excursionisme-esport? Analitzeu-ho bé i veureu que és no res menys que el millor viarany per assolir la fita desitjada de l'excursionisme tradicional.

Abans d'escriure quelcom contra la joventut excursionista (individualista com tota la demés de Catalunya) cal repassar valors i establir comparacions. Ara que els jocs exòtics es filtren al moll de l'os de la generació actual, no us sembla quelcom aprofitable que un grapat de joves que s'han passat la setmana treballant en fàbriques oficines i tallers, arribat el diumenge, corrin per muntanyes i planúries, contemplant les belleses de la Natura, l'excelsa sobirana atemperadora de passions? No us sembla que si més no, per aquest sol fet es pot establir una valoració espiritual, força contrastada amb la d'aquell altre estol molt més nombrós de joves, (i al meu parer, no són encara aquests darrers, els menys aprofitables) que s'escridassen i fins es maltracten i peguen pels «*camps d'esport*» tan sols per discutir la jugada d'un tercer?

Si esperem una reacció de profit espiritual i físic alhora, és per demés senyalar quina de les dues posicions és la més favorable.

No ha estat el meu propòsit cantar les excel·lències de l'excursionisme-

esport; sols he volgut senyalar la posició, al meu entendre equivocada, d'aquells que el bescanten i posar de manifest que és una greu equivocació combatre'l si per endavant no es marca una clara orientació, que senyali el vertader camí del fi que es proposen. Si no és així, serà pitjor el remei que el mal.

I. S.

La Diada dels Reis Màgics

Entre el record de les festes més agradables de la meya infantesa, n'hi ha una que cada any en escaure's la diada, em fa enyorar i em fa sentir recança de no tornar a aquella edat benaurada.

Quan un és ja home, en arribar a la Diada dels Reis, és quan es dona més compte del valor que té la innocència en els anys primers de la vida.

Aquells moments tan dolços que són aprofitats per les famílies, omplint de joia als infants i que els grans la comparteixen, no es pot saber el valor que tenen fins que hom sent l'anyorança de no poder tornar a trobar-se infant altra volta.

Es diu, que la Festa dels Reis vol ésser substituïda per la diada dels Infants. Mai tindrà la transcendència que aquella tenia. Entre la il·lusió d'allò desconegut o la ofrena que fa el pare al seu fill, mai aquest pot sentir una impressió tan fonda, tan bella i tan emocionant com en el primer cas; li produirà el mateix efecte que li haguessin comprat una joguina de fira. En canvi en pensar que un personatge que l'infant no sap quina mena d'home és, però que se l'imagina poderós i gran, encara que humil; en pensar que uns personatges, aquella nit li portaran joguines que ignora, però que n'hi portaran, el seu cor li batega d'emoció i aquella nit, si dorm, dorm de cansament d'esperar, o amb el cor adormit canta aquella cançó que ha creat la tradició. I cada vegada que es desperta, mira al balcó si s'ha fet de dia, i espera, es gira i es torna a tombar.

Durant una setmana ha durat la conversa dels pares amb el fill i a mida que s'acosta la diada es fa més interessant.

A mig segle passat, els Reis solament portaven turrons, neules i peces de roba per a fer vestits per a la quitxalla.

A mida que va anar avançant el temps, a les cases benestants portaven un cavall de cartó o coca ensucrada.

Alguns anys després, va deixar-se veure la cavalcada i pot molt ben ésser que fos un dels motius que fes que la gent es llancés al carrer per a proveir-se extensament de les coses més atractives i cada any va anar en augment aquest comerç de joguines.

Ho fa creure el fet de que amb el que va de dos anys a aquesta part, hi ha hagut una reculada molt remarcable en el comerç de joguines, amb motiu de la qual algunes botigues que estaven molt ben proveïdes, és molt probable que ho liquidin tot.

De transformar-se la Festa dels Reis, en Diada dels Infants, devindrà una diada més, com les dues fires que hi ha durant l'any.

Aquest instint de renovació no està encertat i deixa de banda tots els bons costums que personalitzen els pobles, adoptant-ne d'altres de generalitzats, la majoria dels quals estan mancats de sabor folklòric.

Jo recordo, de quan anava a estudi, la vigília dels Reis a la tarda, la majoria dels nois ens presentàvem a casa del mestre amb llaunes, trompetes i timbals per fer força soroll, abillats amb barretina vermella i un bon berenar, això sí, i ens en anàvem aparellats en llarga i alegre filera, fins a can Boada, (avui Masia Marcet), on hi havia una font, (que no sé si encara hi és, perquè no hi estat més des de llavors) i allà berenàvem, i ja pel camí, apartats de les cases de Terrassa, fèiem el gran tarrabastall amb les llaunes, a la vegada que cantàvem:

Trumfos són trumfos, trumfos novells,
avui és la diada d'anar a recebi els Reis.
Els reis els hem trobat a la Riera, a la Riera
Els Reis els hem trobat a la Riera bo i glaçats.

I de retorn, Riera del Palau avall, venint de can Boada, em feia la il·lusió mirant enrera, cap al dret de les Pedritxes, mentre el sol es ponia per la part de Montserrat, que la silueta dels cavalls dels Reis es dibuixava a l'horitzó i que s'anaven atancant cap a Terrassa, amb els camells carregats de joguines; i en fer-se fosc, mirava al cel per veure si endevinava quina era entre els milers d'estrelles, la que servia de guia a la règia comitiva.

I el soroll de les llances, trompetes i timbals es feia sentir fins a altes hores del vespre, pels carrers de la ciutat.

En aquella època, no hi havia encara, entre infants, qui hagués vist la cavalcada que alguns anys després es va fer, i la imaginació dels Reis, era llavors extraordinàriament fantàstica.

La primera vegada que vàrem poder veure els Reis, era per allà el 1888;

aquell vespre no vàrem sopar, un nerviosisme s'apoderà del nostre cos que no sabíem on tocàvem.

La primera vegada que jo els vaig veure, em trobava a casa d'una tia meua, del carrer Major, i al punt que l'estrella lluminosa deixava la Plaça per entrar per aquell carrer, llavors molt estret, tan bon punt l'estrella va dibuixar-se a l'entrada del carrer Major, vàreig quedar astorat, corprès i ni una paraula em sortí dels llavis; però aquella alegria que em sortia del cor em va fer brollar llàgrimes a la vegada que reia, reia i tremolava.

—¡Els Reis, els Reis que ja vénen!—cridava la quitxalla corrent i saltant, bo i fent giragonces per a fer-se pas per aquella via que anava atapeint-se de gent.

El meu pare (a. C. s.), va pujar-me a coll perquè la gent que anava posant-se per les voreres em privava de veure-ho, i en passar per davant de casa tia, el Rei blanc va preguntar-me si feia bondat; no sé el què vaig contestar, i ell tot seguit va donar-me un grapat de caramels que molts d'ells varen caure a terra, perquè amb tot i posar les mans juntes no m'hi varen cabre i la quitxalla i vàries dones s'afanyaren a collir-los bo i escapant-se darrera del Rei. I ara l'un, ara l'altre, varen passar per davant meu, allunyant-se per aquell carrer Major, estret i curull de gent.

¡Quina il·lusió em feien aquells matxos del Peret de la Manela, carregats de caixes!

En un acte com aquest, mai m'ha dolgut de que els meus pares em diguessin una cosa per altra.

Al contrari, sempre m'he sentit satisfet de què en aquella edat, em fessin viure il·lusionat, quan amb aquella il·lusió em sentia content.

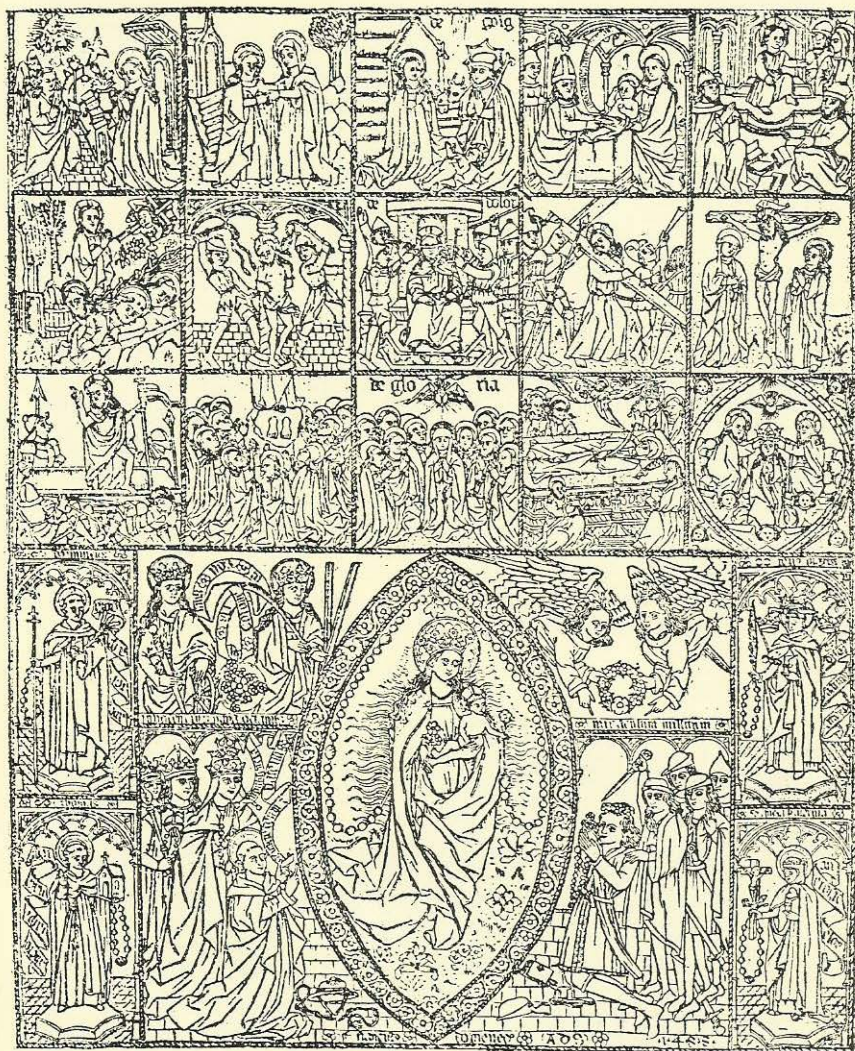
Els que em varen desil·lusionar no varen ésser els pares precisament, sinó els amics.

Aquella generació d'ahir, és la d'avui i d'aquell engany la meua no s'ha sentit pas trontollada.

Es una equivocació el dir que als fills no se'ls ha d'enganyar. Si totes les mentides que es diuen durant la vida, tinguessin els efectes de la que parlem, tot el món es sentiria feliç.

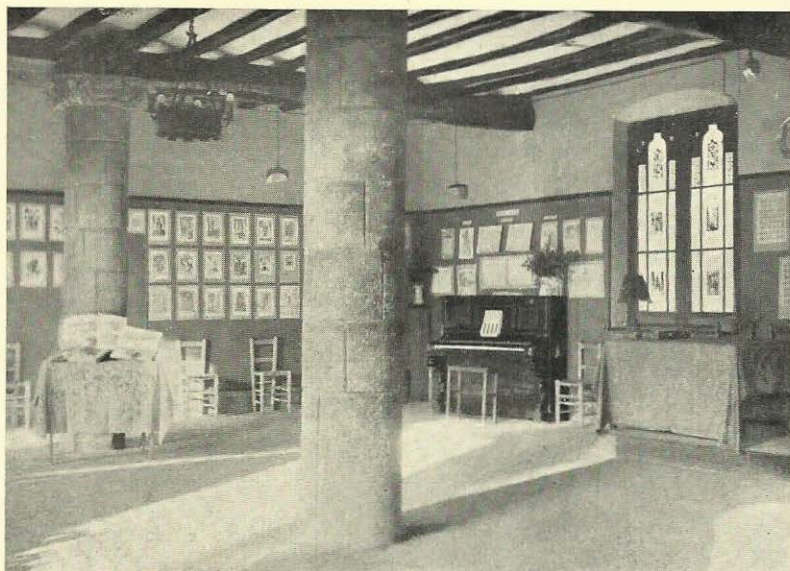
No crec que cap fill en ésser home, hagi retret al seu pare, el fet d'haver-lo il·lusionat en la diada de Reis.

Si hom es recordés de quan era infant, no hi hauria ningú que s'atrevis a menyspreuar aquesta festa, tal com es feia; car l'infant que fa poc que ha vingut al món, no es mereix que li regategin una festa tan bella i tan esplèndida, com és la diada de Reis. — R. DE LA GALERA.

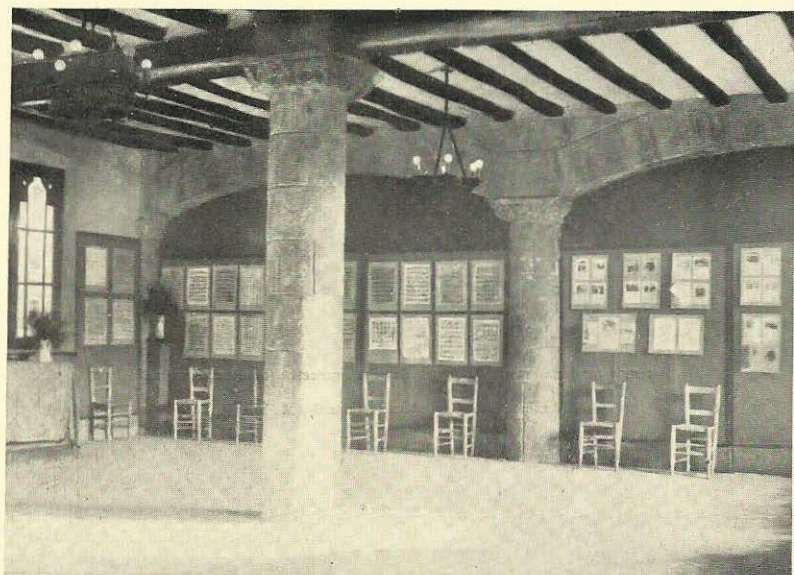
Estampa catalana gravada a l'aram per Fra Francesc Domènec, l'any 1488

Arxiu de la Biblioteca Nacional (Madrid)

Clixé, Manuel Astals

Aspecte del nostre saló d'actes durant l'Exposició d'Imatgeria Popular, del senyor M. Gali

Clixé, Manuel Astals

Un altre detall de l'Exposició d'Imatgeria Popular

Crònica

Les conferències i sessions d'aquest curs. - Com en el cursos passats, el Consell Directiu ha organitzat un extens i complet programa de conferències i sessions per tal d'ésser desenvolupades, setmanalment, d'acord amb el susdit programa confeccionat, el qual ja repartirem entre els nostres consocis. Fins la data portem celebrats, ja, tres actes, els quals desvetllaren un viu interès a la nostra ciutat, puix que tots ells s'han vist concorregudíssims, fins a l'extrem d'omplir-se totalment el nostre saló d'actes.

El dia 19 del passat gener va celebrar-se la sessió inaugural d'aquest XXIV Curs, la qual sessió va anar a càrrec de l'entusiasta folklorista, el nostre benvolgut president, senyor Marian M. Galí, qui dissertà sobre l'interessant tema *Visió del que fou la imatgeria popular a Catalunya*, la qual dissertació hem començat a publicar en aquest mateix número, convençuts que els senyors socis ho veuran amb gust, degut a l'interès històric i folklòric que té el treball del senyor Galí. Aquesta conferència fou il·lustrada musicalment amb el cant d'alguns escollits romanços, a càrrec del bariton senyor Pere Vidal, volgut consoci, acompanyat al piano pel professor senyor Josep Biosca.

Conjuntament amb la conferència, hom procedí a l'obertura de la curiosíssima *Exposició d'Imatgeria Popular* que de l'extensa col·lecció del propi senyor Galí, va instal·lar-se en la nostra sala d'actes, de la qual publiquem, també, en aquest número, dues perspectives fotogràfiques. Aquesta interessant exhibició d'imatgeria popular va ésser molt visitada durant els dies que restà oberta i merescué encomiàstics elogis. Honorà aquesta sessió inaugural l'Excel·lentíssim Ajuntament de la ciutat, representat pel regidor senyor F. Segués, dilecte consoci.

La segona sessió anà a càrrec de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya, la qual presentà una primera selecció de films premiats en el II Concurs Català de Cinema Amateur que va organitzar l'any passat. Foren projectades les següents pel·lícules: *Alpina*, en tres bobines, de Delmir de Caralt, que, amb una fotografia verament esplèndida, mostra les bel·leses més sublimes de l'alta muntanya; *Què fan els infants?*, de Joan Prats, film argumentat d'aventures infantivols; *Com es fa la xocolata*, de Domènec Giménez, que constitueix un valuós documental; *Sant Llorenç del Munt*, de Joan Salvans, pel·lícula al·legòrica de la nostra muntanya; *Castigadors castigats*, en tres bobines, d'Eusebi Ferrer, que descabdellen un ben tramatat argument còmic.

Totes aquestes pel·lícules foren acompanyades de música escaient i apropiada, la sincronització de la qual cridà fortament l'atenció dels nombrosíssims espectadors que admiraren aquells films dels nostres amateurs.

El senyor Lluís G. Olivella, culte secretari del Centre Excursionista de Catalunya i president de la Secció de Fotografia d'aquesta entitat pairal de l'excursionisme, va delectar-nos amb la descripció de *Un viatge a Sria i a Turquia*. Aquesta suggestiva narració va ésser il·lustrada amb més d'un centenar de bellíssims diapositius de Beyrutt (Síria), d'Esmirna i Constantinoble (Turquia asiàtica i europea, respectivament), originals del propi conferenciant.

De tots aquests actes la premsa local n'ha parlat extensament, la qual cosa ens eximeix de fer-ho nosaltres.

Excursions fetes. - Durant els mesos de desembre i gener s'han efectuat 26 excursions amb un total de 179 socis concurrents.

Els indrets preferentment visitats són els següents: 10 excursions a diversos indrets dels nostres encontorns (Pantà, Caus, Ubac, Font dels Anglesos, Pou del Glaç, Tres Creus, Pedritxes, Torrota de l'Ubac, La Portella, La Saiola, Sant Julià d'Altura, Puig de la Creu, Matadepera, Can Bogunyà, Roca Petanta, etc.); 5 sortides a Sant Llorenç del Munt (Cova del Drac, Santa Agnès, Obits, Cavall Bernat de la Vall, Castellasses, etc.); 4 a Núria durant les quals s'ascendi amb esquís a la Coma d'Eina i al Coll de Nou Fonts; 2 a La Molina, amb esquís; Tosses, Collada, Puigllançada i La Molina; Ribes i pistes de Les Pardines; Andorra; Martorell; Porter, Campcardós, Portella Blanca d'Andorra, Estany de La Llosa, Soldeu, Refugi de l'Esquí Club d'Andorra, Coll d'Enbalira, Pas de la Casa, Hospitalet i Puigcerdà.

Biblioteca. - Ultra els butlletins i revistes que periòdicament es reben al Centre, han ingressat a la nostra biblioteca els mapes i llibres següents:

«Mapa de les Valls Ferrera i Cardós».

«Mapa de la Vall de Benasque».

«El Vagabund» de P. Bertrana, gentilment cedit per la distingida consòcia, senyoreta Carme Blanc.

«Terrassa - Historial de l'any 1933», que, amb una sentida dedicatòria, ens ha lliurat el seu autor, el dilecte consoci i col·laborador, senyor Baltasar Ragon.

«Les Geodes», interessant fascicle original del nostre distingit col·laborador, senyor Jacint Elies.

«Catalunya», interessant i luxosa revista mensual, tramesa pels seus editors, l'Associació de Catalans residents a Buenos Aires.

«Museo del Prado», de L. Miranda, i «San Francisco El Grande», lliurats pel benvolgut company de Junta senyor Pere Pèrè.

La Junta agraeix, atentament, la deferència d'aquests generosos donadors.

Assabentem, també, als nostres consocis, que el Consell Directiu ha acordat renovar, per al corrent any, la subscripció a les revistes a les quals el Centre està abonat.

Museu. - Del benvolgut consoci senyor Salvador Bautista, hem rebut per al nostre Museu uns magnífics cristalls de quarç, trobats al Brasil.

Remerciem cordialment aquest donatiu.

Condol. - Amb motiu de la mort del President de Catalunya, el Centre va trametre, al seu degut dia, telefonemes de condol a la Generalitat i a la família del senyor Macià.

La subscripció Antoni Ciurana. - Closa definitivament aquesta subscripció, la nostra entitat va trametre al Club Muntanyenc Barcelonès, agrupació a la qual pertanyia l'infortunat company Ciurana, que morí d'accident al Pedraforca, la quantitat de cinquanta pessetes, import que assolí la nostra subscripció a favor de la família del malaurat excursionista.

Un nou Xalet-Refugi. - El Centre Excursionista Montserrat de Manresa ha inaugurat un Xalet-Refugi a la Vall de Calders, en els Rasos de Peguera, a 1.800 metres d'altitud. La finalitat principal d'aquest nou refugi és la de facilitar la pràctica dels esports de neu en aquell indret del Pirineu Bergadà, on les neus hi són abundants i es conserven en bon estat molt temps.

Els camins recomanables per a trasllar-se al Refugi són els del Pla de Campllong (Pi de les tres branques) i el de Castellar de Riu. Fins a aquests llocs hi ha una bona carretera que, sortint de Berga, passa per la font Negra.

No cal dir com és de lloar l'obra realitzada pel Centre Excursionista Montserrat de Manresa, al qual adrecem la nostra més cordial enhorabona.

Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya

Autocar diumenger a Ribes. — Aquesta Sec-

ció ha establert, d'acord amb una important empresa local d'autòmnibus, el servei quinzenal d'un autocar que trasllada els nostres esquiadors a Ribes del Fresser, on poden prendre els trens de Núria o de La Molina, segons llurs

preferències. Aquest auto surt del Passeig, a dos quarts de quatre del matí i retorna al vespre, després d'haver combinat a Ribes amb els primers o els segons trens de la tarda —segons acordin els inscrits— d'aquelles estacions hivernenques. El preu d'anada i retorn és de 12 pessetes.

El Butlletí de la neu a Catalunya.—Com els anys anteriors, hem procurat obtenir la tramesa setmanal d'aquest full indicador de l'estat de la neu a la nostra terra. Per tal que les dades d'aquest butlletí siguin assequibles a tots els esquiadors de la nostra ciutat, el dit full és exposat a l'aparador de la Casa Llugany, del carrer de Sant Pere i a la vegada és radiat cada divendres, a un quart de deu del vespre, dintre el Ràdio-Butlletí d'excursionisme que el Centre transmet per Ràdio-Terrassa.

Compra de material.—Ha estat adquirit un nou parell d'esquís per a us dels associats, així com diverses fixacions que han estat posades als demés parells propietat de la Secció. Possiblement, dintre de poc, s'adquirirà una nova tenda.

Sessió de cinema.—Oferta per uns consocis, el dia 16 de desembre, varem projectar en el nostre casal la magnífica pel·lícula «La Muntanya Sagrada», la qual fou admirada per nombrosos espectadors.

Les Llibretes-registre de signatures.—En l'escalada que diversos consocis efectuaren darrerament al Cavall Bernat de la Vall, varen construir al seu cim un petit pedró, dessota del qual deixaren una de les nostres Llibretes-registre de signatures.

El IV Campionat local d'esquís.—En principi s'ha senyalat el dia 4 de març per a celebrar el IV Campionat terrassenc d'esquís, el qual es correrà a Núria. Oportunament donarem a conèixer els detalls d'aquesta competició.

EXCURSIONS OFICIALS I CONFERÈNCIES

MES DE FEBRER

Dia 2. — En *Lluís G. Olivella*, dissertarà sobre **Un viatge a Siria i a Turquia**, amb projeccions.

Dies 3, 4 i 5. — Excursió amb esquís a *Núria, Nou Creus, Ull de Ter, Selcasses i Camprodon*. Vocal, *Agustí Vallès*.

Dia 4. — Pràctiques d'esquís a *La Molina i a Núria*. Amb autocar fins a Ribes i viceversa. Secció d'E. de N. i d'A. M.

- Dia 9. — En *Josep Buc i Parera* descriurà **El Primer Congrés i Campament Internacional de Camping a Hampton Court**, amb projeccions.
- Dia 11. — Excursió a *El Cairat, La Puda i Sant Salvador de les Espases*. Vocal, Josep Estruc.
- Dia 16. — **Segona Sessió de Cinema Amateur a càrrec de la Secció de Cinema del Centre Excursionista de Catalunya**. Selecció de films premiats en el II Concurs Català que organitzà aquesta Secció. Les pel·lícules seran acompanyades amb música sincronitzada.
- Dia 18. — Pràctiques d'esquí a *La Molina i a Núria*. Amb autocar fins a Ribes i viceversa. Secció d'E. de N. i d'A. M.
- Dia 23. — N' *Albert Oliveres i Folch* parlarà sobre **Els accidents de muntanya**, amb projeccions.
- Dia 25. — Excursió a *Tarragona*. Es visitarà l'Arc de Barà, Catedral, Aqüeducte, Museu Diocesà, Via Romana i la Torre dels Scipions. Viatge amb autocar. Preu 8 pessetes. Vocal, Pere Père.

MES DE MARÇ

- Dia 2. — En *Francesc Espanyol* dissertarà sobre **Entomologia del Vallès**. Conferència il·lustrada amb projeccions.
- Dia 4. — **IV Campionat local d'esquí**, a Núria, organitzat per la Secció d'Esports de Neu i d'Alta Muntanya. Amb autocar fins a Ribes i viceversa.
- Dia 9. — **Sessió de projeccions** a càrrec de varis membres de la Secció de Fotografia. Amb comentaris dels autors dels diapositius.
- Dia 11. — Excursió a *Sant Llorenç del Munt*. Vocal, A. Cirera.
- Dia 16. — En *Lluís Estassen*, descriurà **Una excursió pels Alps**, amb projeccions.
- Dia 18. — Pràctiques d'esquí a *La Molina i a Núria*. Amb autocar fins a Ribes i viceversa. Secció d'E. de N. i d'A. M.

- Dia 23. — N.^l de Segarra i de Castellarnau dissertarà sobre **Organitzacions modernes per a la divulgació de la Zoologia**. Jardins Zoològics i Parcs naturals. Projectió de diapositius.
- Dia 25. — Excursió a *La Pola, Matarradona, Sant Jaume de Vallhonesta i Sant Vicenç de Castellet*. Vocal, Manuel Aurell.
- Dia 30. — **Sessió de Cinema Amateur a càrrec de la Secció de Cinema del Centre Excursionista del Vallès**. Presentació a la nostra ciutat dels millors films impresionats pels cineïstes d'aquesta entitat sabadellenca. Les pel·lícules seran acompanyades amb música en discos, apropiada.

NOTES. — Davant la impossibilitat d'incloure anticipadament en aquest full totes les excursions que realitzarà el Centre, es prega als senyors socis que tinguin intenció d'efectuar alguna sortida, que procurin passar pel nostre estatge els dies de les reunions preparatòries, puix que, cada divendres, en la post d'anuncis, hi haurà anunciada l'excursió o excursions que es realitzaran el diumenge següent.

—Tots els senyors socis que tinguin alguna iniciativa respecte a excursions a realitzar, són pregats de comunicar-la al Vocal d'Excursions.

—Per tal de facilitar la confecció de l'estadística «Excursions fetes» que s'insereix a cada número d'ARXIU, els senyors socis són atentament pregats de posar a coneixement del Vocal d'Excursions, els itineraris de les excursions que hagin efectuat, la data, el nombre de companys i el de tendes, cas d'haver efectuat camping. El Consell Directiu agrairà que cada grup de socis que realitzi una excursió procuri que un d'aquests tingui cura de comunicar aquelles dades al Vocal esmentat.

SOCI!!

Tens companys?

Tens amics?

PROPOSA'LS PER ASSOCIAR-LOS A LA NOSTRA ENTITAT

Excursions i visites col·lectives

Alpinisme

Esports d'hivern

Camping

Atletisme

Conferències i Curssets

Exposicions

Biblioteca: Prestació de llibres i mapes

Servei gratuït d'ARXIV

Sessions de projeccions, etc.

**Hotel
VICTORIA**

CARTA - COBERTS - PENSIÓ

Preus especials per Excursionistes

TERRASSA - Sant Pere, 50

CASA FARRÀS

RADIO — Atwater-Kent : Clarion : Echophone ; Kennedy : Radiola (R. C. A.), etc., etc.

PIANOS - DISCOS - MUSICA

Pianos de lloguer

Carrer Jaume Jover, 18

CONSTRUCCIÓ DE CLAUS de totes classes i ARTICLES DE FERRETERIA

RAMON MORRAL

CREU, 77
TERRASSA

Especialitat en tota
classe de Tatxes per
a Calçats d'excursió

Fàbrica de Teules mecàniques

Segués, Donadeu i C.^a

Terres cuites per façanes i
jardins - Articles sanitaris

Despatx: Fontvella, 1 - Telèf. 2111

Casa Martorell

Perfumeria nacional i estrangera
Plateria
Bisuteria
Paraigües
Ombrel·les
Objectes propis per a regal

Font-vella, 59 - TERRASSA

Galí i C.^{ia}

Drogues
Productes Químics

**MATERIAL
FOTOGRAFIC**

Conserves
Perfumeria

Sant Pere, 27 - Telèf. 2039

CASA CUNI

◆ CONFITERIA ◆

RUTLLA, 52 : TERRASSA : TELEFON 1717

Articles d'alumini,
d'esport i propis
per a excursions.
Claus TRICORNI

P. Père

Unió, 32 :: Telèf. 1399

Joieria - Bisuteria - Optica

VDA. DE J. BALADA

*Extens assortit en Tro-
jeus i Copes d'esport*

Font-vella, 19 - Palla, 2

Consocis:

Efectueu les vos-
tres compres en
les cases anun-
ciades en el pre-
sent "ARXIU".

CAMISERIA

G. VACARISAS

*Especialitat en articles
d'esports de neu*

FONT-VELLA, 4 - TELEF. 1491

Agustí Devant

Sastre

Carrer de la Font-vella

El ROLL-FILM per al vostre aparell!

Superchrom Gevaert

Gevaert

De gran sensibilitat!
Resultats immillorables!

La reducció de preus
feta recentment, el
posen a l'abast de
tots els aficionats!

Feu un assaig i adoptareu
per sempre el nostre film!

Indústria Fotoquímica Nacional, S. A.
INFONAL

Buenos Aires, 18 - BARCELONA